

Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΣΤΗ ΜΙΝΩΙΚΗ ΚΡΗΤΗ

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Η απασχόληση των γυναικών δεν είναι εύκολο να διαγνωστεί από τα αρχαιολογικά δεδομένα, αλλά στις πινακίδες των ανακτορικών αρχείων αναφέρονται ανάμεσα στα επαγγέλματα και υφάντρες, πράγμα που σημαίνει ότι γυναίκες που ασχολούνταν με την υφαντική τέχνη είχαν εργασιακή σχέση με τα ανάκτορα είτε ως επαγγελματίες είτε ως σκλάβες. Παρ' όλη τη δυσκολία ανάγνωσης λεπτομερών κοινωνικών δομών, είναι κοινώς αποδεκτό ότι οι γυναίκες κατείχαν υψηλή θέση στη μινωική κοινωνία και έπαιζαν σημαντικό ρόλο στη δημόσια ζωή. Το συμπέρασμα αυτό προκύπτει από τις παραστάσεις της μινωικής εικονογραφίας, όπου οι γυναίκες εμφανίζονται συχνά να συμμετέχουν σε κοινωνικές εκδηλώσεις ως θεατές δημόσιων θεαμάτων, ως ιέρειες αλλά και ως αθλήτριες. Τα προνόμια αυτά των γυναικών αλλά και η λατρεία της μητέρας-θεάς ήταν οι λόγοι που οδήγησαν στην υπόθεση ότι στη μινωική κοινωνία επιβίωναν κατάλοιπα γυναικοκρατίας που ανάγονται στη Νεολιθική εποχή.»

Πηγή: <http://www.fhw.gr/chronos/02/crete/gr/society/index3.html>

2. «Όλοι οι άνδρες ντύνονταν απλά. Φορούσαν ένα μόνο μικρό ύφασμα τυλιγμένο γύρω από τη μέση τους, που λέγεται ζώμα.

Αντίθετα **τα ρούχα των γυναικών ήταν κομψά και πολυτελή**. Φορούσαν φανταχτερές μακριές φούστες, κοντές ποδιές, λεπτά πουκάμισα, πανωφόρια κι εσάρπες. Βάφονταν και χτενίζονταν με φροντίδα, όπως και οι σημερινές γυναίκες. Στο κεφάλι φορούσαν καπέλα, κορδέλες και κοσμήματα. Ασχολούνταν με τις δουλειές του σπιτιού και με την υφαντική. Σε όλα σχεδόν τα σπίτια υπήρχαν αργαλειοί. Ύφαιναν υφάσματα μάλλινα και λινά, αλλά και υφάσματα πολύ λεπτά και διάφανα με ωραία σχέδια. Είχαν τις ίδιες ελευθερίες και τα ίδια δικαιώματα με τους άνδρες. Έπαιρναν κι αυτές μέρος σε γιορτές, σε αγωνίσματα και στο κυνήγι.»

3. «Στη μινωική Κρήτη οι άνθρωποι λάτρευαν τη Μεγάλη Θεά. [...] και ήταν η θεά της φύσης. Αυτή έκανε τη γη να βλαστάνει κι έδινε τη ζωή στα φυτά, στα ζώα και στους ανθρώπους. Αυτή πίστευαν ότι έφερνε τη βροχή, τον αέρα, το φως και το σκοτάδι.

Τη λάτρευαν σε μικρά ιερά μέσα στα ανάκτορα αλλά και σε σπήλαια και σε κορφές βουνών ή λόφων. Της πρόσφεραν μικρά αγαλματάκια ανθρώπων ή ζώων, διπλούς πελέκεις και καρπούς της γης, για να την ευχαριστήσουν που έκανε τη γη να καρπίζει.

Την παρίσταναν σαν γυναίκα να κρατά στα χέρια της φίδια, στους ώμους της περιστέρια και να κάθεται ανάμεσα σε ζώα.»

ΠΗΓΗ:

http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/1999/Istoria_G-Dimotikou_html-empl/index2_9.html

4. ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΗΣ ΜΙΝΩΙΚΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ

Επειδή δεν έχουμε κατανοητά γραπτά κείμενα, δε γνωρίζουμε καλά τη θρησκεία των Κρητών, οι οποίοι είχαν μια τόσο υψηλή αίσθηση του ωραίου. Μαντεύουμε όμως ότι ήταν μια θρησκεία αισιόδοξη, που προέτρεπε να επικοινωνήσει ο πιστός με τις εσωτερικές δυνάμεις της ζωής και του προσέφερε ελπίδες ευτυχίας. Στο μινωικό πάνθεον οι θεές παίζουν μεγαλύτερο ρόλο από αυτό των ανδρών. Παριστάνονται κάτω από το ιερό δένδρο, στην κορυφή ενός όρους, επάνω σε ένα πλοίο ή σείοντας μιαν ασπίδα. Άγρια ζώα και πτηνά τις συνοδεύουν. Είναι οι διάφορες μορφές που λαμβάνει η αρχέγονη μητέρα-γη, η οποία ενσαρκώνει τη ζωική ορμή και εκτείνει την κυριαρχία της στα φυτά, στα ζώα και στους ανθρώπους. Ασφαλώς επιβίωση μιας πρωτόγονης μητριαρχίας* που ενώνει τη γυναίκα με τις δυνάμεις της ζωής.

Pierre Lénéque, L'aventure grecque, σ. 40 (Μετ. Β.Σ.)

[Ανακτήθηκε από:

http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2290/Istoria_A-Gymnasiou_html-empl/index_02_04.html]

Διαβάστε τα παραπάνω κείμενα και απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις:

1. Ποια θέση είχαν οι γυναίκες στη Μινωική Κρήτη και με τι ασχολούνταν;
2. Ποιες πληροφορίες έχουμε για την εξωτερική εμφάνιση της γυναίκας και τον καλλωπισμό τους; Τι φανερώνει η εξωτερική εμφάνισή τους για τη θέση που είχαν στη Μινωική κοινωνία;

3. Στη Μινωική θρησκεία ποια Θεά λατρεύουν περισσότερο οι άνθρωποι, πώς παριστάνεται και τι φανερώνει η θρησκεία των Μινωιτών Κρητών για το ρόλο της γυναίκας εκείνη την εποχή στη Μινωική Κρήτη;
4. Σε ποια συμπεράσματα μπορούμε τελικά να οδηγηθούμε ύστερα από τη μελέτη των παραπάνω κειμένων σχετικά με τα δικαιώματα και τη θέση της γυναίκας στη Μινωική Κρήτη;
5. Τι θα μπορούσαμε να πούμε για τη θέση της γυναίκας στη σημερινή εποχή λαμβάνοντας υπόψη και την επικαιρότητα σχετικά με τις δολοφονίες γυναικών το τελευταίο χρονικό διάστημα;

Απαντήσεις στις ερωτήσεις:

1. Όπως φαίνεται μέσα από τα κείμενα και ιδιαίτερα μέσα από το κείμενο 1 και 2 οι γυναίκες στη μινωική Κρήτη είχαν υψηλή θέση πρωταγωνιστώντας στη δημόσια ζωή. Ήταν αθλήτριες, ιέρειες ενώ ασχολούνταν και με την υφαντική τέχνη. Ακόμη η λατρεία της Μητέρας-Θεάς, δηλαδή της μητέρας-γης φανερώνει το σημαντικό ρόλο της γυναίκας στη μινωική κοινωνία στην οποία επιβίωναν στοιχεία γυναικοκρατίας και μητριαρχίας. Οι γυναίκες στη μινωική Κρήτη, όπως αναφέρεται στο κείμενο 2, είχαν ίδιες ελευθερίες και δικαιώματα με τους άντρες γεγονός που δείχνει ότι η μινωική κοινωνία ήταν μία προοδευτική κοινωνία.
2. Στο κείμενο 2 γίνεται λόγος για την εξωτερική εμφάνιση των γυναικών στη μινωική Κρήτη οι οποίες φορούσαν κομψά ρούχα και βάφονταν όπως οι σημερινές γυναίκες. Αυτό δείχνει ότι οι γυναίκες συμμετείχαν στην κοινωνική ζωή και δεν ήταν κλεισμένες στο σπίτι αποδεικνύοντας και πάλι τον προοδευτικό χαρακτήρα της μινωικής κοινωνίας.
3. Στη μινωική θρησκεία με βάση τα κείμενα 3 και 4 οι Μινωίτες λάτρευαν τη μητέρα-γη που αποτελεί ενσάρκωση της φύσης. Η μητέρα-γη

λαμβάνει διάφορες μορφές. Εικονίζεται κάτω από το ιερό δέντρο, επιβάτης πάνω σε πλοίο, στην κορυφή ενός βουνού ή ενός λόφου ή σείοντας μία ασπίδα. Οι πιστοί της προσφέρουν διάφορα δώρα όπως μικρά αγάλματα ανθρώπων ή ζώων για να την ευχαριστήσουν που έκανε τη γη να καρποφορήσει. Τις διάφορες εικόνες της μητέρας - γης συνοδεύουν άγρια πτηνά ή ζώα. Η μητέρα - γη χαρίζει ζωή σε όλη την πλάση - ανθρώπους, ζώα, φυτά- δείχνοντας την επιβίωση μίας πρωτόγονης μητριαρχίας, δηλαδή κυριαρχίας των γυναικών που με την ιδιότητα της μητέρας ενώνονται με τις δυνάμεις της ζωής χαρίζοντας ζωή στην πλάση.

4. Μελετώντας τα παραπάνω 4 κείμενα αντιληφθήκαμε τον πρωταγωνιστικό ρόλο της γυναίκας στη μινωική Κρήτη. Στη μινωική Κρήτη η ισότητα των δύο φύλων - αρσενικό και θηλυκό- ήταν πραγματική. Αυτό φαίνεται για παράδειγμα από το ότι άντρες και γυναίκες αγωνίζονται ως αθλητές, όπως δείχνουν και τοιχογραφίες που έχουν βρεθεί στα ανάκτορα του μινωικού κόσμου, κυρίως στο ανάκτορο της Κνωσού. Ακόμη τελούν θρησκευτικές τελετές τόσο γυναίκες όσο και άντρες ιερείς.
5. Στη σημερινή εποχή σε αντίθεση με τη Μινωική Κρήτη, η ισότητα των φύλων σε κάποιες περιπτώσεις αμφισβητείται στην πράξη, παρόλο που υπάρχουν νόμοι που την προστατεύουν. Οι γυναικοκτονίες και γενικότερα οι πράξεις βίας (βιασμοί, λεκτική βία κ.α) που έχουν δει το φως της δημοσιότητας το τελευταίο χρονικό διάστημα φανερώνουν τη ρατσιστική αντιμετώπιση της γυναίκας από μία μερίδα αντρών. Η βία είναι χαρακτηριστικό κάποιων αντρών που θεωρούν ακόμα και στη σημερινή εποχή ότι η γυναίκα είναι κατώτερη από τον άντρα και ότι η θέση της είναι μόνο στο σπίτι εκτελώντας καθήκοντα συζύγου, μητέρας και νοικοκυράς. Για να αντιμετωπιστεί η βία χρειάζεται, κατά τη γνώμη μου, από την παιδική ακόμα ηλικία να καλλιεργείται αρχικά στην

οικογένεια και στη συνέχεια στο σχολείο ένα κλίμα σεβασμού, συνεργασίας, αγάπης και αλληλεγγύης. Εξάλλου όλοι είμαστε διαφορετικοί αλλά ταυτόχρονα όλοι είμαστε ίσοι. Πρέπει επομένως να μάθουμε στα παιδιά- αγόρια και κορίτσια- να συνεργάζονται. Η βία καταπολεμείται ή καλύτερα προλαμβάνεται με τον διάλογο και τη συνεργασία. Εξάλλου μία κοινωνία για να προοδεύσει χρειάζεται τη συνεργασία όλων των ατόμων. Χρειάζεται όλοι άνθρωποι να δίνουν ο ένας στον άλλον το χέρι και να αγωνίζονται μαζί να φτιάξουν έναν καλύτερο κόσμο.

Κλείνοντας θα ήθελα να τονίσω ότι οι πράξεις βίας εναντίον των γυναικών σε καμία περίπτωση δεν αφορούν το σύνολο της αντρικής κοινότητας. Η πλειοψηφία των αντρών, πιστεύω, σέβονται τη γυναίκα αντιμετωπίζοντάς την ως ισότιμο μέλος της κοινωνίας.

Φιλολογική Επιμέλεια: Γεωργία Μουντράκη